

HÄLLRISTNINGAR I EFTRA OCH SLÖINGE SOCKNAR, HALLAND

2016:15

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Hällristningar i Eftra och Slöinge socknar, Halland.

Länsstyrelsen i Hallands län

Meddelande 2016:15

ISSN 1101-1084

ISRN LSTY-N-M --2016/15--SE

Omslagsfoto: Raä 35 yta A från Öster

Fotograf: Sven-Gunnar Broström, Botark.

HÄLLRISTNINGAR

I EFTRA OCH SLÖINGE SOCKNAR, HALLAND.

Raä 31, yta A

Rapport över dokumentation av hällristningar 2016
av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam

BOTARKRAPPORT 2016-23

Redogörelse över dokumentation av hällristningar i Eftra och Slöinge socknar, Halland

Förra året (2015) dokumenterade vi hällristningarna på de resta stenarna "Hagbards galge" i Asige socken. I samband med detta besökte vi en del andra fornlämningar i trakten. Då såg vi att det fanns både ristningar och skålgropar på flera av de resta stenarna i trakten. Länsstyrelsen blev intresserad av dessa upptäckter. Därför fick vi i år uppdrag att inventera och dokumentera hällristningar i Asige socken med omnejd.

Uppdraget utfördes under en vecka i maj 2016. Inventeringen kom att beröra fyra socknar, Asige, Årstad, Slöinge och Eftra. Denna rapport behandlar huvudsakligen förekomster i Eftra men även en lokal i Slöinge socken. Asige och Årstad har tidigare rapporterats i BOTARK-rapport 2016-22

Vi har inte inventerat hela socknarna. I Eftra är det bara kulturbygden i den centrala delen runt kyrkan som vi besökt. Det är också här som socknens samtliga kända skålgropsförekomster ligger. Lokalen i Slöinge är en av socknens två kända förekomster. Vi har koncentrerat oss på de miljöer där man förut registrerat skålgropar samt även gjort stickprov inom andra likartade områden.

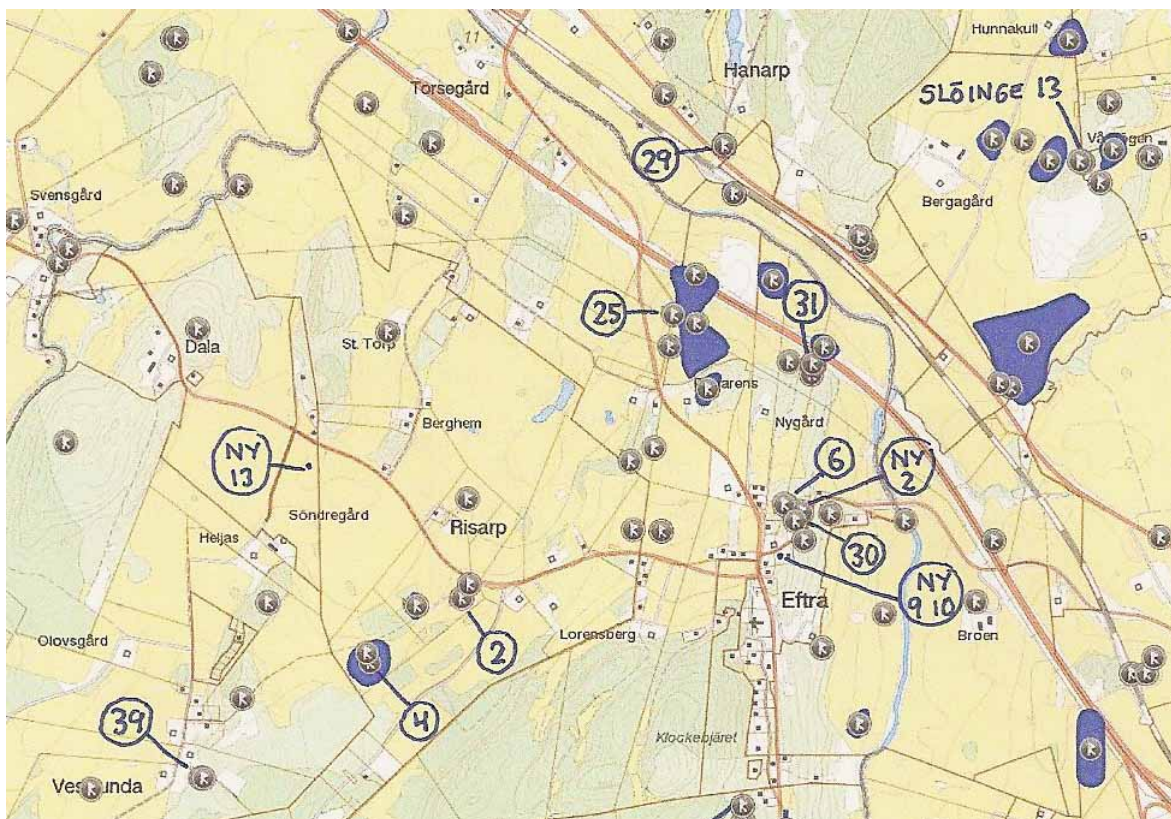
Arbetet i Eftra blev mycket givande. Vi fann inte så många nya ristningsförekomster men granskningen av de tidigare kända skålgropsförekomsterna gav överraskande resultat. I stället för att de tidigare enligt registret bara innehållit skålgropar fann vi nu både fotsulor och rännor på flera av lokalerna. Vi observerade också att ristningarna i detta område till stor del är belägna på stora block eller på de högsta punkterna av områdets hällpartier. De har inte heller någon synlig anknytning till gravar som vi kunde konstatera att ristningarna i Asige-Årstad hade. Där låg också ristningarna framför allt i mindre block eller resta stenar.

Sammanfattningsvis kan sägas att finns en tydlig skillnad på ristningarna nere vid Suseåns dalgång och de högre belägna vid Asige-Årstad. Det gäller både ristningarnas läge och innehåll. Ristningarna i Eftraområdet har stora likheter med Bjärehalvöns ristningar där vi varit och inventerat tidigare. Våra fynd visar att det inte enbart finns skålgropar på de halländska ristningarna. Därför är det angeläget att fortsätta inventeringen av landskapets bronsåldersmiljöer efter fler intressanta upptäckter. Redan nu har vi som nämns ovan börjat se vissa mönster i det halländska hällristningsbeståndet.

Tumba i juni 2016

Sven-Gunnar Broström
Fältvägen 11
14741 Tumba

Kenneth Ihrestam
Vårbäcksvägen 16
14641 Tullinge

Referenser:

Broström, Ihrestam Hällristningar i Asige och Årstads socknar Halland Botarkrappport 2016-22, Tumba

Broström, Ihrestam Hagbards galge, Raä 17 i Asige socken, Halland Botarkrappport 2015-29, Tumba

Broström, Goldhahn, Ihrestam, Wikell Nyfynd av hällristningar i Halland. Botarkrappport 2011-21, Tumba

Bergström, Lundborg, Nyupptäckta hällristningar på Hagbards stenar i Asige, Halland 1985.

Bergström, Lundborg, Halland i "Hällristningar och hällmålningar i Sverige", 1989

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Beställare:	<i>Länsstyrelsen i Halland genom Jenny Nord</i>
Tillstånd:	<i>Länsstyrelsens beslut och avtal 2016-03-31</i>
Fältarbetsid:	<i>15 – 20 maj 2016</i>
Använt material: Imålning:	<i>Kritpulver av okänt fabrikat uppblandat i vatten</i>
Dokumentation	<i>Sven-Gunnar Broström, Kenneth Ihrestam</i>
Scanning	<i>ABA</i>
Databehandling	<i>Kenneth Ihrestam</i>

EFTRA SOCKEN**RAÄ 29 vid Bålagård vid gamla väg E6***N = 6305666 E = 356724**I skogsmark och i krönläge, ca 20 meter NNV om hushörn ligger:***Hällristningsområde** 3 x 1 m (NO – SV) bestående av följande tre förekomster:**29:1 = Hällristning** i block? 0,7 x 0,6 x 0,2 m bestående av24 skålgropar 3 – 10 cm i diameter och 0,5 – 3,5 cm djupa.

Belägen på blockets ovansida.

*0,7 meter SSV om 29:1 och på hällkant mot söder ligger:***29:2 = Hällristning** bestående av1 skålgrop 4 cm i diameter och 1 cm djup.*1,7 meter nordost om 29:1 och på liten hälltopp ligger:***Nyfynd 1 = Hällristning** 0,5 x 0,1 m (N – S) bestående av2 skålgropar 4 – 9 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa.

RAÄ 30 norr om Eftra kyrkby*I hagmark, 26 meter SSV om hushörn och på sydostsluttande häll ligger:***30:1 = Hällristning** 1,5 x 1,2 m (NNV – SSO) bestående av*N = 6304302 E = 357017*12 skålgropar 4 – 8 cm i diameter och 0,5 – 2,5 cm djupa.*I hagmark, 40 meter sydväst om 30:1 ligger:***30:2 = Hällristning** I block 3,5 x 1,8 x 1,4 m bestående av1 skålgrop 8 cm i diameter och 2,5 cm djup.

Belägen på blockets västra kant.

Nyfynd mellan Raä 6 och Raä 30.*N = 6304318 E = 356978**I hagmark, 3 meter sydväst om tomthörn och på toppen av uppstickande häll ligger:***Nyfynd 2 = Hällristning** bestående av1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Nyfynd på tomt nordost om kyrkan*N = 6304150 E = 356950**På tomtmark, 15 meter nordväst om hushörn och på lös del av hällrygg ligger:***Nyfynd 9 = Hällristning** bestående av1 skålgrop 10 cm i diameter och 2 cm djup*På tomtmark och på sydvästsluttning av hällrygg ligger:**N = 6304111 E = 356949***Nyfynd 10 = Hällristning** 0,4 x 0,1 m (N – S) bestående av

2 skålgropar 5 - 7 cm i diameter och 1 - 3 cm djupa

RAÄ 6:1 norr om Eftra kyrkby

N = 6304330 E = 356954

I hagmark och på toppen av markant uppstickande hållparti ligger:

Hällristningsområde 7 x 2 meter (ONO – VSV) bestående av följande tre förekomster:

På den spruckna hålltoppen och intill en fixpunkt ligger:

A/= 6:1= Hällristning 2,1 x 1,3 m (Ö – V) bestående av
43 skålgropar 3 – 11 cm i diameter och 0,5 – 3,5 cm djupa.

2,5 meter ONO om A och hållkrönets ostsluttning ligger:

B/= nyfynd 3 = Hällristning 1,2 x 0,6 m (NV – SO) bestående av
5 skålgropar 6 – 7 cm i diameter och 1 – 2 cm djupa.

2 meter väster om A och på hållkant mot väster ligger:

C/= Nyfynd 4 = Hällristning bestående av
1 avlång skålgrop 16 x 8 cm och 3 cm djup.

RAÄ 6:2 norr om Eftra kyrkby

N = 6304343 E = 356943

I hagmark, 10 meter nordväst om 6:1 och nedanför den branta hällen ligger:

6:2 = Hällristning I block 2,9 x 2,0 x 1,2 m bestående av
8 skålgropar 4 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.
Belägna spridda på blockets översida.

Hålltoppen med raä 6:1 foto från öster

RAÄ 31 norr om Eftra kyrkby och strax söder om väg E6

I hagmark och på uppstickande hållrygg ligger: $N = 6304849$ $E = 357064$

Hällristningsområde 5 x 5 meter bestående av följande sju förekomster:

På områdets högsta hållrygg ligger:

A/ = Raä 31: 1+2 = Hällristning 3,8 x 1,0 m (Ö – V) bestående av

6 fotsulor, 1 avlång fördjupning, 11 rännor och 90 skålgropar.

Fotsulorna är 15 – 22 cm långa och 6 – 9 cm breda, samtliga helt uthuggna. Två fotsulor har skålgropar inom figuren.

Den avlånga fördjupningen är 52 cm lång, 6 cm bred och 1,5 cm djup. Den är svängd i båda ändar.

Rännorna är 1 – 16 cm långa, två utgår från skålgropar och nio sammanbinder skålgropar.

Av skålgroparna är 83 runda, 3 – 14 cm i diameter och 0,5 – 5 cm djupa,

7 är avlånga, 7 – 13 cm långa, 3 – 8 cm breda och 0,5 – 2,5 cm djupa.

1 meter söder om västra delen av A ligger:

B = Raä 31:5 = Hällristning i block 0,8 x 0,6 x 0,3 m bestående av

1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djup

Belägen på blockets topp.

1,5 meter sydost om östra delen av A ligger:

C = 31:4 = Hällristning i block 2,4 x 1,5 x 0,8 bestående av

3 skålgropar 6 – 8 cm i diameter och 0,5 – 2,5 cm djupa.

Belägna på blockets topp.

0,3 meter söder om C ligger:

D/ = Nyfynd 5 = Hällristning i block 0,8 x 0,6 x 0,3 m bestående av

3 skålgropar 4 – 6 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

Belägen på blockets topp.

0,5 meter norr om mittpartiet av A ligger:

E/ = Nyfynd 6 = Hällristning i block 1,1 x 0,3 x 0,5 m bestående av

1 skålgrop 7 cm i diameter och 2,5 cm djup.

Belägen på blockets östra kant.

1 meter norr om östra delen av A ligger:

F/ = Raä 31:3 = Hällristning 1,1 x 0,7 x 0,3 m bestående av:

8 skålgropar 4 – 8 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa.

Belägna på blockets västsluttning.

0,9 meter norr om östra delen av A samt 0,7 meter öster om F och på hållrygg ligger:

G/ = Nyfynd 7 = Hällristning 0,6 x 0,1 m (N – S) bestående av

2 skålgropar 6 – 8 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

I hagmark, på uppstickande hållparti och på hållkant mot norr ligger:

Raä 31:6 = Hällristning 1,4 x 0,3 m (Ö – V) bestående av $N = 6304813$ $E = 357054$
11 skålgropar 5 – 12 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa.

I hagmark, 8 meter nordost om Raä 31:1 ligger

$N = 6304847$ $E = 357070$

Nyfynd 8 = Hällristning i block 0,7 x 0,6 x 0,2 m bestående av
1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djupbelägen mitt på blocket.

RAÄ 25 norr om Drejarens och söder om väg E6

$N = 6305038$ $E = 356529$

I åkerholme, norr om kraftledning och på krönet av "jätteblock" ligger

Hällristning i block 3,4 x 2,8 x 2,4 m bestående av
2 fotsulor, 2 rännor och 69 skålgropar.

Fotsulorna är 15 – 20 cm långa och 7 – 8 cm breda, helt uthuggna.

Rännorna är 3 – 14 cm långa, en sammanbinder skålgropar och en är fristående vid blockets kant.

RAÄ 2 vid Risarp väster om Eftra kyrkby.

$N = 6303978$ $E = 355758$

På gårdstomt och ca 10 meter väster om uthus ligger:

Hällristning i block 2,7 x 2,5 x 1,0 m bestående av
4 fotsulor, 1 ränna och 59 skålgropar.

Fotsulorna är 12 – 24 cm långa och 11 – 5 cm breda alla helt uthuggna.

De två minsta är parställda.

Rännan är 3 cm lång och sammanbinder två skålgropar.

Av skålgroparna är 53 runda, 3 – 18 cm i diameter och 0,5 – 5 cm djupa, 5 är avlånga, 6 – 19 cm långa, 4 – 8 cm breda och 1 – 2 cm djupa.

RAÄ 4 vid Risarp väster om Eftra kyrkby.

$N = 6303778$ $E = 355398$

På åkermark ligger

Hällristning i block 3,7 x 2,4 x 1,4 m bestående av
10 rännor och 44 skålgropar.

Rännorna är 1 – 12 cm långa, 6 st. sammanbinder skålgropar och 4 utgår från skålgropar.

Av skålgroparna är 41 runda, 3 – 10 cm i diameter och 0,5 – 3 cm djupa, 3 är avlånga,

7 – 10 cm långa, 4 – 5 cm breda och 1 – 1,5 cm djupa. 8 skålgropar bildar en rad

Belägen på blockets topp och sydslutning.

RAÄ 39 öster om Vesslunda gård.

N = 6303318 E = 354785

På små uppstickande hållar i skogsmark ligger följande 4 förekomster:

Raä 39:1 = Hällristning 1,4 x 1,2 m (N – S) bestående av
14 skålgropar 3 – 17 cm i diameter och 0,5 – 5 cm djupa.
Belägen på krön av uppstickande håll.

6 meter väster om 39:1 ligger:

N = 6303318 E = 354777

Raä 39:2 = Hällristning 0,7 x 0,4 m (N – S) bestående av
6 skålgropar 4 – 9 cm i diameter och 0,5 cm djupa.
Belägen på norra delen av hållrygg.

13 meter SSV om 39:1 ligger:

N = 6303308 E = 354772

Nyfynd 11 = Hällristning bestående av
1 skålgrop 10 cm i diameter och 1 cm djup.
Belägen på krön av uppstickande håll.

13 meter SSV om nyfynd 11 ligger:

N = 6303292 E = 354760

Nyfynd 12 = Hällristning i block 1,8 x 1,4 x 0,5 m bestående av
1 skålgrop 7 cm i diameter och 1 cm djup.
Belägen på blockets krön.

Nyfynd norr om Söndregård.

N = 6304479 E = 355190

I Åkerholme och på krön av hög klipphäll ligger:

Nyfynd 13 = Hällristning 0,8 x 0,1 m (N – S) bestående av
2 skålgropar 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.
Belägen på hållkant mot väster.

SLÖINGE SOCKEN

RAÄ 13:1 vid Vårhögen.

På högsta punkten av bergshöjd ligger:

N = 6305596 E = 358062

Hällristning 0,8 x 0,6 m (N – S) bestående av
10 skålgropar varav 9 runda, 5 – 10 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa samt
1 avlång skålgrop 10 x 4 cm och 0,5 cm djup.

På platsen skall även finnas sentida ristningar men dessa kunde inte återfinnas nu.

Hällristning Raä 2 i Eftra socken, Halland

TOLKNING OCH DOKUMENTATION S-G BROSTRÖM / K. IHRESTAM 2016

7

Raä 2:1

Hällristning Raä 4 i Eftra socken, Halland

TOLKNING OCH DOKUMENTATION S-G BROSTRÖM / K. IHRESTAM 2016

Raä 4:1 Foto från sydväst

Hällristning Raä 25 i Eftra socken, Halland

TOLKNING OCH DOKUMENTATION S-G BROSTRÖM / K. IHRESTAM 2016

Raä 25:1

Hällristning Raä 31, del A i Eftra socken, Halland

TOLKNING OCH DOKUMENTATION S-G BROSTRÖM / K. IHRESTAM 2016

Från öster

från väster

Raä 35 yta A